

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	35365
Nom	Ètica, gènere i llibertat
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2023 - 2024

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1012 - Grau de Filosofia	Facultat de Filosofia i Ciències de l'Educació	4	Segon quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1012 - Grau de Filosofia	34 - Ètica, gènere i llibertat	Optativa

Coordinació

Nom	Departament
GARCIA-GRANERO GASCO, MARINA	359 - Filosofia

RESUM

L'assignatura optativa «Ètica, gènere i llibertat» està concebuda per a desenvolupar continguts temàtics fonamentals relatius a l'àmbit de la filosofia moral i política amb els quals els i les estudiants obtenen un marc de referència d'interès per al desenvolupament de competències generals del títol de grau en Filosofia.

L'assignatura té com a objectiu evidenciar les arrels filosòfic-críiques del pensament feminista. S'examinaran els conceptes bàsics de les teories de la llibertat i del pensament feminista: gènere, llibertat, igualtat, diferència, ciutadania, patriarcat, genealogia, ment, cos. Després es farà un recorregut genealògic de les ètiques feministes, començant amb les arrels modernes del pensament feminista clàssic fins a arribar a corrents contemporànies i problemes en la interrelació entre el gènere i la llibertat. Finalment es traçaran les diferències i les connexions conceptuals entre les teories feministes clàssiques i les contemporànies.

En tots els continguts de l' assignatura s'adopta la perspectiva de gènere.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

No cal complir cap requisit previ per a cursar aquesta assignatura. No obstant això, seria aconsellable que els i les estudiants tinguin coneixements previs de les principals teories de lètica i també de filosofia política.

COMPETÈNCIES

1012 - Grau de Filosofia

- Que els estudiants hagen demostrat posseir i comprendre coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'ensenyament secundari general, i se sol trobar a un nivell que, si bé recolza en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda del seu camp d'estudi.
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseïsquen les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins la seua àrea d'estudi.
- Que els estudiants hagen desenvolupat les habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Capacitat de comunicació professional oral i escrita en les llengües pròpies de la Universitat de València.
- Capacitat de comunicació en una llengua estrangera.
- Tenir capacitat per analitzar, sintetitzar i interpretar dades rellevants d'índole cultural, social, política, ètica o científica, i d'emetre'n judicis reflexius des d'una perspectiva no androcèntrica.
- Adquirir la capacitat per plantejar i resoldre problemes, així com de prendre decisions, en un temps limitat.
- Tenir capacitat de transmetre a altres (experts o no) informació, idees, problemes i solucions.
- Tenir capacitat de crítica i autocrítica.
- Saber treballar en equip evitant la discriminació per raons de gènere.
- Ser capaç d'adquirir compromisos socials i ètics.

- Ser respectuós amb la diferència i la pluralitat evitant la discriminació per raons de gènere.
- Ser capaç d'aprenentatge autònom.
- Saber assumir tasques de lideratge, coordinació i representació.
- Manejar-se amb soltesa en l'estudi filosòfic d'àrees particulars de la investigació i de la praxi humana, com ara la ment, el coneixement, el llenguatge, la tecnologia, la ciència, la societat, la cultura, l'ètica, la política, el dret, la religió, la literatura, les arts i l'estètica, evitant els caires androcèntrics.
- Adquirir un coneixement bàsic dels problemes, els textos i els mètodes propis que ha desenvolupat la filosofia al llarg de la història, reconeixent-hi els possibles biaixos androcèntrics.
- Conèixer les idees i els arguments dels principals filòsofs i pensadors, extrets dels seus textos, així com la investigació de les seues diverses tradicions i escoles, identificant-hi els possibles biaixos androcèntrics.
- Identificar les qüestions de fons que subjauen a qualsevol tipus de debat.
- Relacionar problemes, idees, escoles i tradicions.
- Identificar i avaluar amb claredat i rigor els arguments presentats en textos o exposats oralment.
- Treballar amb un grau creixent d'automotivació i autoexigència.
- Apreciar l'autonomia i la independència de judici.
- Reconèixer la fal·libilitat humana.
- Ser capaç d'assumir compromisos socials i ètics.
- Reconèixer i respectar allò que és diferent i plural.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

Al final d'aquesta assignatura s'espera dels i de les estudiants que siga capaç –en qüestions relatives a les ètiques feministes i les teories de la igualtat i la llibertat– de:

- Assimilar tècniques i desenvolupar habilitats pròpies dels estudis de filosofia i filosofia moral i política.
- Localitzar i conèixer les fonts d'informació típiques del grau.
- Desenvolupar la capacitat de comunicació professional oral i escrita en les llengües pròpies de la Universitat de València.
- Organitzar i planificar els treballs individuals i en grup.
- Desenvolupar la seua capacitat de treballar i aprendre de manera autònoma.
- Utilitzar noves tècniques i estratègies de coneixement conceptual i metodològic (per exemple, mapes conceptuels).
- Identificar i avaluar amb claredat i rigor arguments presentats en texts de filosofia.

- Adquirir consciència del component ètic de l'exercici de la professió.
- Manejar les tecnologies de la informació i de la comunicació (presentacions en PowerPoint, Prezi...).
- Utilitzar les xarxes i altres TIC èticament.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Significat i significació de la llibertat en l'ésser humà

1. Significat i significació del concepte de llibertat
2. Lliures o determinats? Classificació dels principals determinismes: social, biològic, genètic, neurocientífic, teològic.
3. Llibertat dels antics comparada amb la llibertat dels moderns.
4. Dos conceptes de llibertat: llibertat positiva i llibertat negativa.
5. Llibertat moral, llibertat política, pobresa com a falta de llibertat.

2. Gènesi de les ètiques feministes

1. Gènesi i història de les ètiques feministes.
2. La perspectiva de gènere. Conceptes rellevants.
3. Feminismes pre-il·lustrats.
4. Feminisme i Il·lustració. Les incoherències de la Raó. La Revolució francesa i la fallida de la Universalitat.

3. Ètiques feministes en el segle XX i contemporànies.

1. L'obra de Simone de Beauvoir i el feminisme americà de postguerra: la mística de la feminitat de Betty Friedan.
2. Feminismes socialistes i marxistes. El feminisme radical i la revolució sexual dels seixanta.
3. . El pensament de la diferència sexual. Genealogies femenines i feministes (Irigaray, Muraro, Cavarero).
4. . La teoria queer i el postestructuralisme. Debats actuals sobre sexe/gènere.

4. Reptes de la igualtat i la llibertat en la societat actual

1. Feminisme i multiculturalisme. Justícia distributiva i justícia del reconeixement.
2. La violència contra les dones i les aportacions a una filosofia de la violència
3. Les posicions ecofeministes. Els nous moviments socials i les lluites interseccionals

5. Llibertat i gènere

- 1-Revisió històrica sobre la relació entre llibertat i gènere.
- 2-Teories sobre llibertat i gènere.
- 3-Problemes actuals: les preferències adaptatives en perspectiva feminista.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	30,00	100
Seminaris	15,00	100
Tutories reglades	5,00	100
Assistència a esdeveniments i activitats externes	5,00	0
Estudi i treball autònom	20,00	0
Lectures de material complementari	15,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	20,00	0
Preparació de classes de teoria	20,00	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	20,00	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGIA DOCENT

CLASSES PRESENCIALS: 2 hores de classes teòriques i 1 de classes pràctiques, impartides pel professor i en què poden participar els estudiants.

PREPARACIÓ DE LES CLASSES TEÒRIQUES: els estudiants han d'assistir a les classes teòriques i pràctiques havent llegit el material recomanat per a cada sessió.

Competències a adquirir: 1-5, 6-8, 12, 16, 21-24, 25, 32, 39, 40

PREPARACIÓ DE TREBALLS PRÀCTICS: al llarg del curs els estudiants han de preparar almenys un treball sota la direcció i la supervisió del professor.

Competències a adquirir: 6-8,12-16, 20, 21 25-31, 32-40.

TUTORIES: hi ha dos tipus de tutories, unes programades per a la preparació i supervisió del treball pràctic i unes altres per a consultes.

Competències a adquirir: 4, 10, 12, 16, 21, 33, 39.

ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES: participació en activitats (conferències, seminaris, etc.) relacionades amb el contingut de l'assignatura.

Competències a adquirir: 6-8, 12, 16, 17, 18, 19, 24, 32

AVALUACIÓ

L'avaluació es fa mitjançant una prova final escrita que pot ser presencial o no presencial, i a la qual es pot afegir un seguit d'activitats d'avaluació contínua (treballs escrits, presentacions i exercicis presencials) que s'han de fer durant el curs. La prova final escrita i les activitats proposades en les classes teòriques determinen el 70% de la nota final, mentre que les activitats proposades en les classes pràctiques determinen el 30% restant. Per a aprovar l'assignatura cal obtenir una qualificació igual o major que 5 en la prova final escrita.

Per a la segona avaluació es mantenen les notes de les activitats pràctiques, tasques, etc.

***Advertiment:** no s'admeten treballs addicionals per a incrementar la qualificació si no han sigut prèviament pactats.

La realització fraudulenta de proves d'avaluació i el plagi en treballs d'avaluació seran considerats conforme al reglament ACGUV 108/2017 i al ACGUV 123/2020. L'ús de tecnologies (inclòs IA), que no siga prèviament autoritzat pel professorat, per a confeccionar materials d'avaluació permetrà que aquests no siguen considerats com d'autoria pròpia i seran tractats segons la reglamentació vigent.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- - B. Constant, De la libertad de los antiguos comparada con la de los modernos, en Constant, Escritos Políticos, Madrid: Centro de Estudios constitucionales, 1989, pp. 257-285.
- - I. Berlin, Dos conceptos de libertad, en Raymond Aron e Isaiah Berlin, Ensayos sobre la libertad, Barcelona: Círculo de Lectores, 1999, pp. 385-450.
- - Ch. Taylor, ¿Cuál es el problema de la libertad negativa?, en Taylor, La libertad de los modernos, Buenos Aires: Amorrortu, 2005, pp. 257-282.
- J.P. Sartre, El existencialismo es un humanismo, Barcelona: Edhasa, 1999.
- J.S. Mill, De la individualidad como uno de los elementos de bienestar en Mill, Sobre la libertad, Madrid: Alianza, 1990, pp. 125-149 (capítulo III).
- J. Habermas, Libertad y determinismo, en J. Habermas: Entre naturalismo y religión, Barcelona: Paidós, 2006, pp. 159-189 (capítulo 6).
- C. Moya, "Libertad, responsabilidad y razones morales", Isegoría, 17 (1997), pp. 59-71.
- N. Bobbio, Igualdad y Libertad, Barcelona: Paidós, 1993.
- C. Moya, El libre albedrío. Un estudio filosófico. Madrid: Cátedra, 2017.
- M. Nussbaum, Liberalismo y justicia social: las capacidades de las mujeres y la justicia social", en Gender justice, development and rights, Oxford University Press, 2002.
- H. Arendt, La Libertad de ser libres. Barcelona: Taurus, 2018.
- C. Amorós Puente, "De la libertad como pensamiento, al pensamiento como libertad", Anales del Seminario de Metafísica. Núm. Extra. Homenaje a 5. Rábade. Ed. Complutense, 1992
- V. Verbal Stockmeyer, "La identidad de género como un derecho de libertad", Estudios públicos, Nº. 152, 2018, págs. 139-172
- Simone de Beauvoir, El segon sexe (Le deuxième sexe). Valencia: PUV, 2013
- J. Butler, Cossos que encara importen. Barcelona: Centre de Cultura Contemporània de Barcelona, 2017.
- - Problemes de gènere. Barcelona: Angle Editorial, 2021.
- - Critically Queer, GLQ: A Journal of Lesbian and Gay Studies, 1(1), 1993, 17-32. doi: doi.org/10.1215/10642684-1-1-17
- - Neus Campillo, Feminismo, ciudadanía y cultura crítica, Recerca, 4, 2004, 167-179.
- - Teresa de Lauretis, Teresa, Technologies of Gender. Essays in Theory, Film and Fiction, Bloomington, Indiana University Press, 1987.
- - Teresa de Lauretis, Género y teoría queer, Mora, 21, 2015, pp. 107-118. doi: 10.34096/mora.n21.2402.

- - Ana de Miguel, , Neoliberalismo sexual. El mito de la libre elección, Madrid: Cátedra, 2015.
- - Christine Delphy, L'Ennemi principal - tome 1: Économie politique du patriarcat, Paris, Syllepse, 1998.
- - Shulamith Firestone, La dialéctica del sexo: en defensa de la revolución feminista, Barcelona: Kairós, 1976.
- - Puleo, Alicia H., El concepto de género como hermenéutica de la sospecha: de la biología a la filosofía moral y política, Arbor, 189(763), 2013, a070.
- - Catherine Malabou, El placer borrado: clítoris i pensament, Buenos Aires: La Ceba